

TAKAS
İSTANBUL

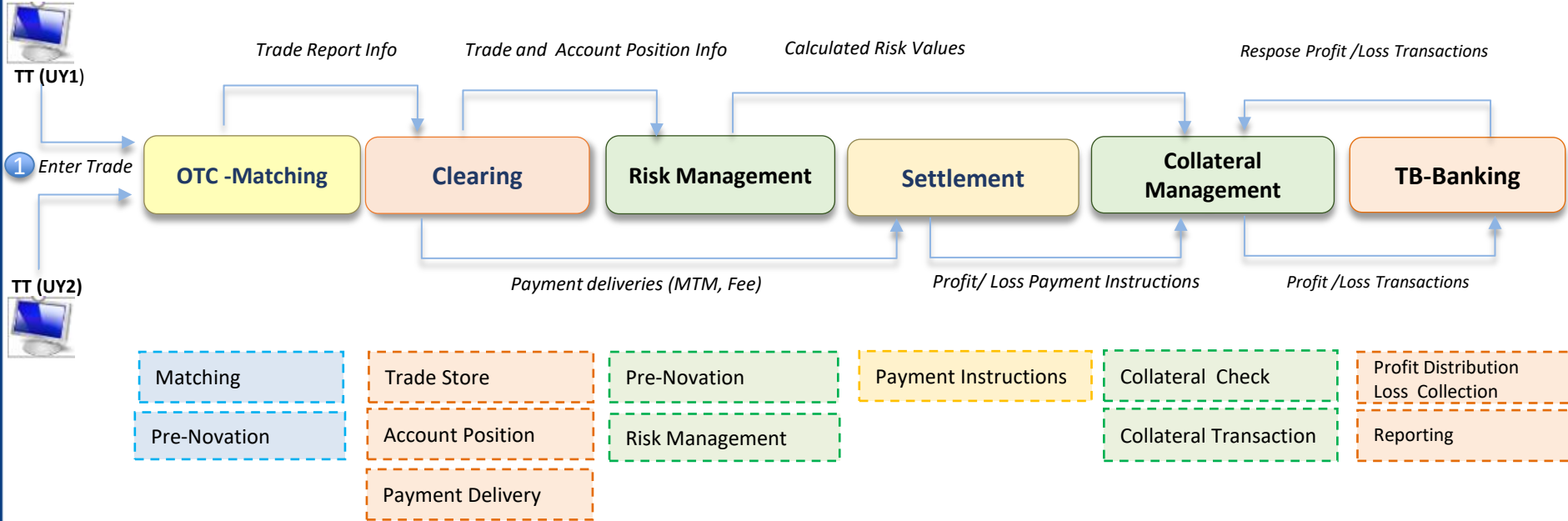
Tezgah Üstü Vadeli Elektrik İşlemleri

Takas, Risk ve Teminat Yönetimi

OTC VADELİ ELEKTRİK KONTRATLARI PİYASASI

TRADING & CLEARING FLOW

TAKAS
İSTANBUL

Takas Operasyon Esasları

Üyeler

- Takasbank tarafından belirlenecek üyelik koşullarını yerine getiren piyasa katılımcıları.

İşlem Görecek Sözleşmeler

- Nakdi uzlaşmalı belirli ya da esnek vadeli sözleşmeler.

Takas Prensipleri

- İşlemler Bistech Takas Terminali aracılığı ile manuel giriş yapılarak ya da webservis üzerinden sisteme aktarılır.
- Üye hesabı altında
  - Pozisyon,işlem,risk ve teminat takibi yapılır.
  - Uzlaşma alacak-yükümlülükleri hesaplanır.
- Üyeye ait pozisyonlar ve alacak-yükümlülükler netleştirilir.

İşlem Giriş – Özet Ekran

OTC Vadeli Elektrik Kontratı - İşlem Girişi [UY1_TE_100]

Menkul	Hesap
OTCEL_062021	BI UY1 OE-1
Fiyat	Karşı Taraf
120.00	BI UY2
Nominal	
1	
Alış/Satış	
Alış	

Gönder Temizle

OTC Vadeli Elektrik Kontratı - İşlem Girişi [UY1_TE_100]

Menkul	Hesap
OTCEL_062021	BI UY1 OE-1
Fiyat	Karşı Taraf
120.00	BI UY2
Nominal	
1	
Alış/Satış	
Alış	

Gönder Temizle

İşlem Sorgulama

OTC Reported Trades [UY2_TE_100]

Arama

Hesap: ***
Karşı Taraf: ***

Menkul: *
Alış/Satış Ref.: *

Başlangıç Tarihi: 05.08.2020
Durum: <Tümü>

Bitiş Tarihi: 05.08.2020
Opsiyonlar: <Tümü>

Tarih Türü: İşlem Tarihi

Hesap	Menkul	Taraf	Miktar	Fiyat	Karşı Taraf	Alış/Satış	İşlem Tarihi	Versiyon	Tip	Durum	Oluşturulma Tarihi	Sözleşme zamanı	Kullanıcı	Onaylayan Taraf	İşlem Numara
BI UY2 OE-1	OTCEL_062020	Satış	1	120.00	BI UY1	Satış	2020/08/05	1	OTC Vadeli Elektrik	Takasa Kabul.	2020/08/05 11:13	2020/08/06 11:13	BI UY2 XXXXX	BI BIST XXXXX	3279703743

Öge sayısı: 1

OTC Reported Trades [UY1_TE_100]

Arama

Hesap: ***
Karşı Taraf: ***

Menkul: *
Alış/Satış Ref.: *

Başlangıç Tarihi: 05.08.2020
Durum: <Tümü>

Bitiş Tarihi: 05.08.2020
Opsiyonlar: <Tümü>

Tarih Türü: İşlem Tarihi

Hesap	Menkul	Taraf	Miktar	Fiyat	Karşı Taraf	Alış/Satış	İşlem Tarihi	Versiyon	Tip	Durum	Oluşturulma Tarihi	Sözleşme zamanı	Kullanıcı	Onaylayan Taraf	İşlem Numara
BI UY1 OE-1	OTCEL_062020	Alış	1	120.00	BI UY1	Satış	2020/08/05	1	OTC Vadeli Elektrik	Takasa Kabul.	2020/08/05 11:13	2020/08/06 11:13	BI UY1 XXXXX	BI BIST XXXXX	3279703744

Öge sayısı: 1

Takas Süreci

- Kar/zarar tutarı belirlenen periyotlar bazında gerçekleştirilecektir.
- Netleştirilen kar/zarar tutarları nakit teminat olarak dağıtılacak/tahsil edilecektir.
- Teminata kabul edilecek kıymetler ve para birimlerine ait yatırma/çekme işlemleri Bistech Takas Terminali aracılığı ile ya da webservis üzerinden gerçekleştirilecektir.
- Nakit Türk Lirası teminatlar 15:40 bakiyeleri üzerinden nemalandırılacaktır.

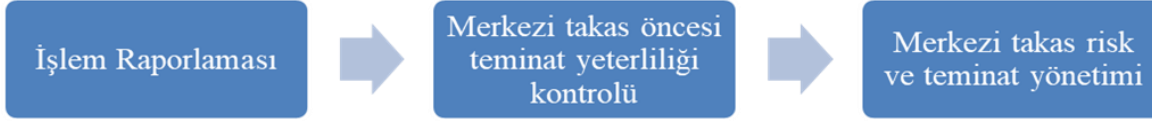
TAKAS
İSTANBUL

Risk ve Teminat Yönetimi

Risk Yönetimi

- Merkezi takasa kabul öncesi ve kabul sonrası olmak üzere iki katmanlı bir risk yönetimi sistemi kurulacaktır.
- Raporlanan işlemler yapılacak teminat yeterliliği (başlangıç teminatı) kontrolleri sonrasında merkezi takasa kabul edilecektir. (Novation)

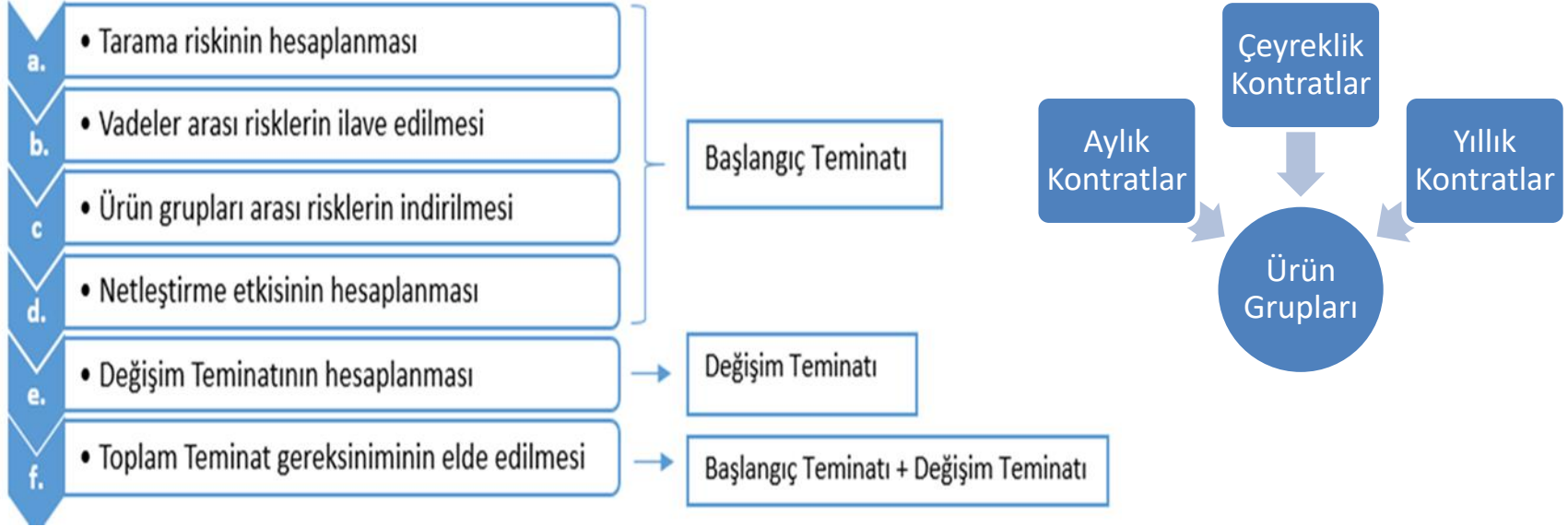
- Risk hesaplaması başlangıç teminatı ve belirlenecek periyotlarda el değiştirecek değişim teminatı bileşenlerinden oluşacaktır.

- Portföy bazlı teminatlandırma yapılacaktır, ters yönlü pozisyonların risk azaltıcı etkisi dikkate alınacaktır.
- Piyasada gün içerisinde belirlenen periyotlarda yeniden değerlendirme yapılacaktır.

Risk Yönetimi

- Portföy bazlı teminatlandırma algoritmasında (Delta Hedge Yöntemi/SPAN) bulunması gereken teminat düzeyi 6 adımda hesaplanır.

Tarama Riski

- Tarama riski, FDA (PSR) parametresi ile ifade edilir.
- Kontratlar için farklı fiyat seviyeleri dikkate alınarak oluşturulan senaryolar altında portföyün maruz kalabileceği en fazla riski belirler.

Örnek 1:

Aylık elektrik kontratı için FDA=100 TL

Pozisyon

+ 3 Şubat 2021 Aylık Kontrat

Bulunması gereken başlangıç teminatı=300 TL

Örnek 2:

Aylık elektrik kontratı için FDA=100 TL

Pozisyon

+ 3 Şubat 2021 Aylık Kontrat (A Kurumu ile yapılan)

- 1 Şubat 2021 Aylık Kontrat (B Kurumu ile yapılan)

Bulunması gereken başlangıç teminatı=200 TL

Vadeler Arası Risk

- Vadeler arası risk, inter-month parametresi ile ifade edilir.
- Delta Hedge (SPAN) yöntemi dayanak varlığın farklı vadelerdeki vadeli işlem sözleşme fiyatlarının aynı oranda değişeceğini varsayar.
- Bu yüzden herhangi bir aydaki uzun pozisyon, başka bir aydaki kısa pozisyon ile netleştirilir.
- Bu riski yok etmek için vadeler arası yayılma pozisyonu riski, teminat gereksinimini artırıcı bir öge olarak dikkate alınır.

Örnek 1:

Aylık elektrik kontratı için FDA=100 TL

Aylık elektrik kontratı için inter-month=100 TL

Pozisyon

+ 3 Şubat 2021 Aylık kontrat

- 1 Ocak 2021 Aylık kontrat

Tarama riski=200 TL

Inter-month = 100 TL

Toplam bulunması gereken başlangıç teminatı 300 TL

Gizlilik Seviyesi: Halka Açık (Tasnif Dışı)

Ürün Grupları Arası Risk

- Ürün grupları arası risk, inter-com parametresi ile ifade edilir.
- Farklı ürün gruplarındaki ters yönlü pozisyonların korelasyonlara bağlı olarak riski düşüreceği dikkate alınır.

Örnek 1:

Aylık elektrik kontratı için FDA=100 TL

3 Aylık elektrik kontrat için FDA=300 TL

Inter-com=% 50

Delta spread $r=1/3$

Pozisyon

+ 1 Şubat 2021 Aylık kontrat

- 1 Q2 2021 Çeyreklik kontrat

Tarama riski=400 TL

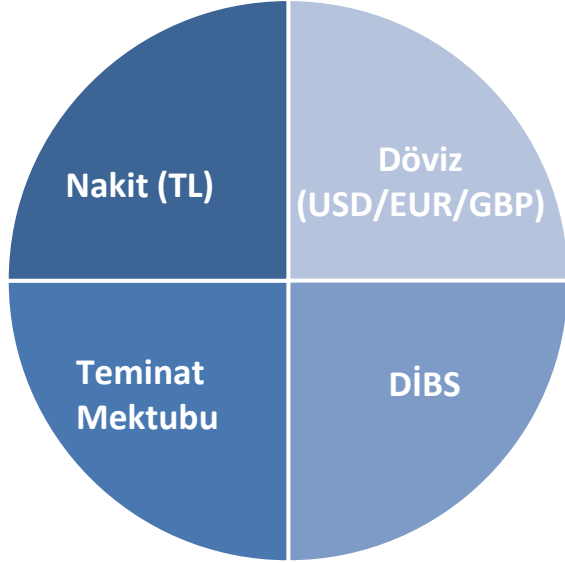
Inter-month = 0TL

Inter-com = % 50

Toplam bulunması gereken başlangıç teminatı 300 TL (400+0-100)

Teminat Yönetimi

Teminata Kabul Edilen Varlıklar

*Teminata kabul edilen varlıklara kredi riski, vade, olağanüstü piyasa koşullarındaki volatilité, likidite ve varsa kur riskleri dikkate alınarak %99,9 güven düzeyinde hesaplanan teminat değerleme katsayıları uygulanmaktadır.

Teminat Tipi	Grup Limiti	Alt Grup Limiti	Değerleme Katsayısı
Nakit (TL)	%100	-	%100
Konvertibl Döviz (USD)	%100	-	%94
Konvertibl Döviz (EUR)			%94
Konvertibl Döviz (GBP)			%93
DİBS	%100	% 35	0-1 Yıl %96 1-5 Yıl %91 5 ve üzeri %91
Teminat Mektubu	%100	1	1

Teminat Yönetimi

Teminat Tamamlama Çağrısı Süreçleri:

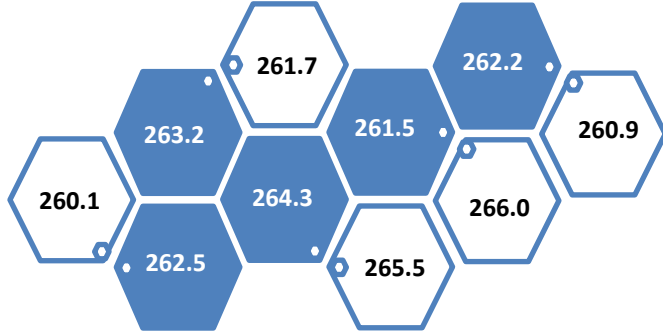
- Değerlenmiş teminat tutarı < Bulunması gereken başlangıç teminatı tutarı = teminat tamamlama çağrısı.
- Teminat tamamlama çağrıları, Takasbank tarafından sağlanan üye ekranları yoluyla yapılır.
- Değişim teminatı tamamlama çağrısına konu tutarlar haftanın son işgünü hesaplanacak olup yükümlülüğün takip eden işgünü yerine getirilmesi gerekmektedir. (?)
- Teminat tamamlama son saati 13:00'dır.

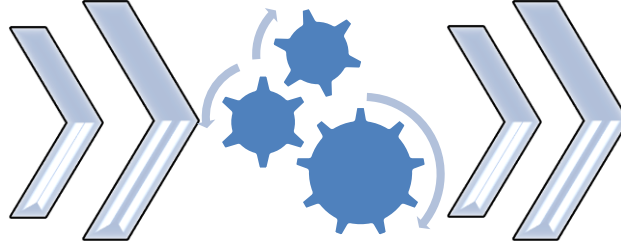
Fiyat Yönetimi

Gün sonu Uzlaşma Fiyatlarının Belirlenmesi

Katılımcılardan toplanan fiyatlar

Takasbank

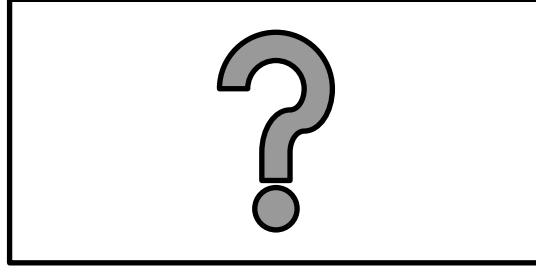

Günsonu uzlaşma fiyatları

F_ELK_012021
F_ELK_022021
F_ELK_032021
F_ELK_Q22021
..
F_ELK_2022
....

- Gün sonu uzlaşma fiyatları anket sonucuyla toplanan fiyatlardan uç değerlerin çıkarılması ile istatistiki bir yöntemle belirlenecektir.

Temerrüt Yönetimi

GARANTİ FONU ???

TEMERRÜT İŞLEMLERİ ???

TAKAS
İSTANBUL

TEŞEKKÜRLER

tat@takasbank.com.tr
mkt@takasbank.com.tr

